

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

§. II. De Prædicatione Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

annos triginta, sed exercitium efficac sui & prædicationis, quod scilicet hoc erat incipiens, cum esset quasi triginta annorum. Prout simili modo & sensu refert idem Lucas Act. 1. dictum à Petro Apostolo: *Incipiens Iesus à Baptismate Ioannis &c.* Hæc porro opinionum diversitas oritur ex diversitate & incertitudine opinionum de anno Natalis Domini; quæ similiter interminatæ manent.

Christo jam baptizato, ascendentiq; de aqua mox juxta Matthæum c. 3. aperti sunt cæli, subintellige sensibiliter, idque verosimilius per hoc quod in supremo aère per congruentem partim rarefactionem, partim condensationem & illuminationem laterum, profundi hiatus similitudo apparuerit, ut è cælo omnia proficisci viderentur, vox scilicet Patris etiam sensibilis, humanæ & articulatæ similis, & columba seu potius corpus habens speciem columbæ, in qua representabatur persona Spiritus sancti. Neque propterea fuit aliqua fictio: dum enim aliqua species divinitus formatur, & ad veritatem aliquam significandam refertur, nulla deceptio est, sed veritatis significatio; etsi contingat per accidens aliquos falli. Species itaque columbæ non designabat veram columbam, nec etiam quod Spiritus sanctus esset vera columba, sed sub hoc sensibili involucri ob quædam convenientias seu symbolizationes Spiritus sanctus apparuit, ut monstraret Christum esse filium Dei & Spiritu sancto plenum.

An vero hæc signa etiam sint ab æstantibus percepta, Scriptura quidem supra non expressit; tamen neque negat. Et omnino videtur, quod sint percepta, attendâ tum signorum sensibilitate, tum eorundem fine, qui erat, ut manifestaretur conditio & qualitas Christi, non solum Joanni Baptistæ (qui ipse Ioan. 1. sibi dictum refert: *Super quem videris Spiritum descendem &c.* hic est qui baptizat in Spiritu sancto) sed etiam populo Judaico.

Quæri etiam posset, quo die anni Christus sit baptizatus? Sed communis responsio est fundata in Patribus & traditione Ecclesiastica, officioque divino, baptizatum esse ipso die Epiphaniæ. Unde cum mox à baptismo successerit in desertum, ibi jejunaturus, & Franciscus c. 3. Regule commendat & citra strictum præceptum præscribit Fratribus suis sanctam quadragesimam ab Epiphania Domini usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo sancto jejunio consecravit. Solum posset obstare frigus temporis importunum pro baptismo, qui à Joanne dabatur immersione corporis in aquam. Verum potius tempus id ad exemplum penitentiae erat maxime opportunum baptismo, sicut & Nativitati Iesu, qui propter nos in frigore & nuditate nasci dignatus est. Quàmvis alioquin in

locis palestinae non sit frigus de die adeo exorbitans.

Circa jejunium Christi id solum notandum est, fuisse continuatum sine cibo per integros quadraginta dies; indeque sumpto exemplo Ecclesiam præscribere jejunium quadragesimale ante Pascha, nostræ infirmitati accommodatum, præsertim suppositâ moderatione hodiernâ, non solum prandii, sed etiam cœnulae vespertinae, apud aliquos satis largæ. Expletis autem quadraginta diebus demum cœpit esurire, dicente Scripturâ, *Postea esurivit*; divinitate nempe humanam naturam, alioquin fami obnoxiam sustentante, actionesque interiores ac contrarias sic temperante, ut fames non oriretur. Similiter tentatio dæmonis, apparentis & colloquentis sensibiliter, contigit post jejunium quadragesimale, insidiatore ansam quoque sumente ex ipsa Christi esurie experiendi, an verè Filius Dei esset. Astus tamen dæmonis Salvator prudentissimis responsis elusit, relinquens illum sine ulteriori instructione mysterii. Qualiter verò tentatio Christi, uti primorum parentum, tota foris, non intus fuerit, peti potest ex dictis P. 1. Tr. 3. d. 6. q. 12. n. 100.

§. II.

De Prædicatione Christi.

Post jejunium & victoriam dæmonis processit Christus instar veri athletæ ad prædicationis exercitium, discipulorum aggregationem, miraculorum patrionem, quæ velut sigilla Patris cælestis authenticè monstrabant, quia verè à Patre missus esset in mundum velut Salvator ejusdem, ac tamquam in dictis suis verax signatus ab eodem Patre, qui est prima Veritas.

Circa prædicationem Christi observanda est, tum doctrina in prædicatione tradita, tum tradendi modus, & tempus. Quoad primum manifestum est ex Evangelio doctrinam fuisse excellentem & purissimam, ad reformationem interioris hominis & cælestia collimantem. Quoad secundum, constat fuisse modum prædicandi in Christo singularem, tum quatenus doctrinam piurimis & maximis miraculis confirmabat, tum quia singularissimâ vi & efficaciâ persuadendi loquebatur; tum quia singulari auctoritate doctrinam suam proponebat, tum denique quia quod docebat verbo, firmabat exemplo. Unde Matth. 7. dicitur: *Eras docens, sicut potestatem habens, & non sicut Scribae eorum & Pharisei.* Et Ioan. 7. *Numquam sic locutus est homo, sicut hic homo.*

Ad modum etiam tradendi pertinet, quod Ioan. 18. Christus dixit: *Ego palam locutus sum mundo: Ego semper docui in Synagoga* (ubi scilicet templum non esset) *& in templo* (scilicet Jerusalem) *quo omnes Iudæi conveniunt, & in cœcis*

59. Qualis fuerit jejunium Christi, & subsequens tentatio.

60. Jejunio successit prædicationis, & miracula.

Qualis fuerit doctrina à Christo tradita.

Quam singularis tradendi modus.

61. Ad quem etiam spectat quod publice semper docuit.

57. Christo baptizato qualiter aperti sunt cæli, Patre apparente in voce, Spiritu sancto in corpore simili columbæ.

Qualiter ibi non fuerit fictio.

Apparatio hæc non solum Joanni sed etiam populo præfuit.

58. Christus creditur baptizatus reverente die Epiphaniæ.

Quo sensu
id verum.

oculto locutus sum nihil, quod scilicet occultatum vellem. Nam si quando aliquid coram paucis docuerit, hoc ipsum etiam publice, scilicet coram discipulis, idque ut illud ipsum omnibus enuntiarent juxta illud Christi *Matth. 10. Quod in aure auditus, prædicare super recta.* Unde *Aug. Tract. 113. in Ioan. Quis in occulto loquitur, qui coram tot hominibus loquitur; præsertim si hoc loquitur paucis, quod per eos velit innotescere multis?* Adde, quod etsi altiora quædam mytheria privatim Discipulis pro temporum opportunitate annuntiaverit, communem tamen doctrinam (de qua interrogabatur *Ioan. 18. à Pontificibus*) coram turba semper tradiderit.

62.
Christus potissimum
Iudæis, raro
Gentilibus
prædicavit;
& quare.

Quod ad personas attinet, quibus Christus prædicavit, constat ex Historia Evangelica ipsum ex instituto & principaliter solum prædicasse Judæis; etsi raro & obiter gentilibus personis interdum prædicaverit, ut Samaritanis *Ioan. 4.* & Chananeæ *Matth. 15.* ubi etiam Christus ait: *Non sum missus, nisi ad oves quæ perierunt domus Israel.* Et *Matth. 10.* mandaverat Apostolis: *In viam Gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis, sed potius ite ad oves, quæ perierunt, domus Israel.* Ob quod Apostolus *ad Rom. 15.* Christum vocat *Ministrum circumcissionis*, id est, prædicatorem Judæorum. Congruum porro erat, ut cum prædicare per se non posset omnibus, inciperet à Judæis fratribus suis secundum carnem, habentibus legem veri Dei & promissionem Messiae ex suo semine nascituri, ac novæ Legis. Dicitur nihilominus Christus in Scriptura *Lux* sive *lumen Gentium*; quia has per Discipulos suos illuminavit, quibus mandavit *Matth. 28. Docete omnes gentes.*

63.
Quanto præcisè tempore prædicavit, disputatur.

Denique ad tempus prædicationis quod attinet, est magna Opinionum diversitas. Sunt enim, qui tempus prædicationis contrahunt ad duos annos & tres circiter menses. Alii extendunt ad annos quatuor & tres ferè menses. Alii denique (& est recepta opinio) ad tres annos & totidem ferè menses.

Tria Paschata inter baptismum & mortem Christi manifesta sunt ex Scriptura, computato saltem illo, quo mortuus est.

Illud satis constat ex Scriptura, quod post Baptismum Christi ante ejusdem mortem intercurrerint saltem tria Paschata. De quorum uno fit mentio *Ioan. 2.* post miraculum conversionis aquæ in vinum; de altero *Ioan. 6.* Postremum verò refertur *Ioan. 11. 12. & 13.* Item *Matth. 26. Marci 14. & Luca 22.* Estque illud quo passus est Christus. Neque plura admittit *Petavius lib. 12. de Doctrina temporum c. 17. & 18.* censens consequenter Christum tantum duobus annis & aliquot mensibus post Baptismum vixisse.

Neque plura admittit Petavius.

64.
Quartum Pascha collegitur ex Scriptura.

Verum addendum esse quartum Pascha ex *Ioan. 5.* censent varii Patres & plures Recentiores, & satis plausibiliter suadet *Tannerus d. 2. q. 2. dub. 5. n. 143. & seqq.* contra nonnullos Patres & Doctores ex-

stimantes esse ibi sermonem de festo Pentecostes vel alio. Tum quia festum Paschæ apud Judæos antonomastice vocatur festum, quando ex circumstantiis non colligitur esse sermonem de alio. Tum quia illa, quæ narrantur contigisse inter Pascha præcedens (de quo *Ioan. 2.*) & hoc festum, videntur facile spatium anni, saltem plus quam paucos menses (qui ante Pascha & Pentecosten vel festum Tabernaculorum intercedunt) requirere. Tum quia colloquium cum Samaritana (quod narratur *Ioan. 4.*) dudum post præcedens Pascha accidit, nempe in hieme sequenti, ut colligitur ex Verbis Christi ibidem: *Nonne vos dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt, & messis venit;* quæ in Palæstina venit inter Pascha & Pentecosten, ut patet *Leviticus 23.* Dein quibusdam interpositis *Ioan. 5.* fit mentio ulterioris diei festi, utique colloquium dictum subsequenti. Quod scindere non potuit esse Pentecoste vel festum Tabernaculorum subsequutum præcedens Pascha, sed novum Pascha seu post anno vertente occurrens. Singularis porro opinio *Cajetani* intelligentis Scripturam de festo Enceniorum, quia singularis, minus curanda videtur. Etsi alioquin videatur non posse efficaciter aliunde redargui, attento quod constat festum Enceniorum occurrere in hieme, ut exprimitur *Ioan. 10.*

Nec refert, quod *Ioan. 6.* fiat rursum mentio alterius Paschatis; adeoque de alio festo videatur loquutus *c. 5.* Nam *Ioannes* referens potissimum ab aliis prætermissa, modò brevior, modò longior est in Historia hujus vel illius anni pertextenda.

Inhærendo autem huic sententiæ consequenter dici posset triennium prædicationis computari solitum esse à Patribus incipiendo à miraculo in Cana Galilææ; aliàs verè intercessisse inter Baptismum & mortem quatuor annos & quinque paschata, quorum primum Evangelista non expresserit. Quia tamen receptæ Patrum opinioni magis consonat simpliciter tantum intercessisse tres annos & aliquot menses, negari posset miraculum nuptiarum accidisse, anno post Baptismum, sed potius inter Baptismum & primum Pascha; ut sanè commodè intelligi potest accidisse. Neque aliud evincunt auctoritates. Nisi quis mallet tenere, & quod miraculum primum factum sit anno integro post Baptismum, & quod tantum intercurrerint tria Paschata, dicendo festum Judæorum de quo *Ioan. 5.* non fuisse Pascha, sed ali-quod aliud, ut *Petavius* & alii plures volunt. Quod quoad posteriorem partem dicendo, & negando annum intermedium inter Baptismum ac Miraculum nuptiarum, facile defendi posset sententia *Petavii* de triplici Paschate, adeoque de duobus annis &

nis, & aliquot mensibus Prædicationis Christi. Verum sensus communis militat in contrarium.

§. III.

De Miraculis Christi.

66. Primum miraculum manifestum fuit conversio aquæ in vinum.

PRIMUM vero miraculum manifestum, quo gloriam & divinitatem suam populo monstravit (ocultum erat, egressus ex utero clauso, & abstinencia à cibo per quadraginta dies) fuit conversio aquæ in vinum facta in nuptiis celebratis in Cana Galileæ vicinâ oppido Nazareth; ad quas cum Matre & aliquot discipulis, quos scilicet tunc sibi aggregaverat, fuerat invitatus.

67. Quæstio similiter de sexta in nuptiis contigisse habet doctrinam satis repositam.

Circa quod miraculum observandum est, non ita constare de die seu tempore, quo patratum fuit. Recepta quidem satis doctrina est, similiter factum fuisse sextâ Januarii seu die Baptismi, vertente anno. Et consonant non tantum varii Patres, sed etiam Ecclesia in officio divino canens: Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias. Varii tamen Recentiores valde probabiliter contradicunt, eò quod traditio ista non videatur adeo certa, prout quoque satis indicat S. Maximus Serm. de Epiphaniâ & alii Patres; & satisfiat menti Ecclesiæ, quod tali die representetur facti memoria, sicut simili modo loquendi utitur in die depositionis personæ, sæpè diu antea defunctæ. Aliundè autem minus videatur credibile, Christum per annum integrum abstinuisse post susceptum baptismum à solemniori prædicatione & miraculis; qui etiam aliquin post baptismum vixisset quatuor annos & tres circiter menses. Qui vero priori Opinione adhærent, ad hoc respondent, non esse id incredibile, considerando quod inter miraculum istud & baptismum intercurrerit jejunium, reditus in Galileam seu Nazareth, mora aliquanta ibidem, visitatio Joannis, à quo testimonium acceperat & adhuc accepturus erat, successiva aggregatio discipulorum. Quæ omnia alioquin contigisse debuissent inter diem Epiphaniæ & primum (quod putant) Pascha, ante quod constat fuisse miraculum patratum in Cana, juxta contextum Evangelii Ioan. 2. Res est proinde inter incertitas relinquenda.

Incerta tamen est.

Et difficultatem patitur.

Ad quam nihilominus respondens adherentes præfusa sententia.

68.

Miracula porro sigillatim recensere ac explicare non est nostri instituti. Solum aliquid dicendum de gloriosa Salvatoris Transfiguratione, quam Ecclesia solemnizat in officio divino ex promotione seu etiam institutione Calixti III. ut passim Auctores referunt, & declarat Vvaddingus ad Annum 1456. n. 71. idque occasione victoriæ mirabilis habitæ contra Turcas, etiam

non ipso die, interveniente B. Joanne Capistrano & Joanne Huniade.

Itaque Christus cum Discipulis passionem suam prædixisset, crucem à singulis bajulandam monuisset, seque post hæc cum gloria judicaturum prænuntiasset, ascendit in montem excelsum, Thabor scilicet, ut habet Martyrologium Romanum, & Opinio vulgata Hieronymi, Bedæ & aliorum, situm in Galilæa, quò proinde à Cæsareæ Philippi (ubi priores sermones cum Discipulis erant habiti Matth. 16.) sex diebus interjectis accesserat. Ubi ut de discipulorum cordibus scandalum crucis tolleret, illosque ad labores & tolerantiam animaret, finemque crucis ac laborum eis prælibandum propinaret, selectiores tres, Petrum scilicet & Iacobum (utique non Minorem, fratrem Domini, ut putavit Augustinus, sed alterum dictum Majorem, utpote fratrem Joannis, de quo sequitur in textu) & Iohannem fratrem eius inquit Matthæus c. 17. Ante quos transfiguratus est.

Transfiguratio ubi, quo sine, & coram quibus contigerit?

69. In quo consisteret, declaratur.

Transfiguratio verò hæc non fuit figuræ sicut lineamentorum, sive corporis, sive faciei, immutatio; sed manente eadem figurâ solum immutatio quædam speciei per accessionem novi splendoris. Unde Matthæus se ipsum explicans subdit: Resplenduit facies eius, sicut sol, per immutationem scilicet veri splendoris & lucis internæ. Secus quam claritas Moyfi, quæ solum erat in facie, extrinsecusque adveniens ex colloquio Dei. Idipsum etiam declarat Lucas cap. 9. dicens: Facta est species vultus eius altera. Vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix, inquit Matthæus, sive (ut Lucas) factus est vestitus albus resplendens. Qui fulgor seu candor vestium procedebat ex fulgore seu luce corporis Christi. Quare albedo ista vestium non propriè albedo erat, sed luminis transparentis fulgor; qualis ferè est nubium soli directè subjectarum.

§. IV.

De Conversatione Christi & cultu corporis.

CONVERSATIO Christi in mundo fuit communis & socialis, seu inter homines: vita enim solitaria seu eremitica non conveniebat fini redemptionis & instructionis nostræ. Idem patet ex Evangelio. Ex quo tamen similiter liquet ipsum opportunè solitum fuisse se subducere à publico ad vacandum orationi, præclare miscens vitam contemplativam activæ, quo & præberet prædicatoribus exemplum, & hanc vitam tamquam perfectissimam Deoque gratissimam indicaret.

70. Conversatio Christi fuit socialis.

Actiõni mixtam habens contemplationem.

71. Qualem esse vitam.

In victu porro seu cultu corporis regulariter se accommodabat, salvâ honestate &